

Newsletter 4 - 12/2014

Cesta Železnej opony “Udržateľná mobilita na najnovšej trase EuroVelo Ceste Železnej opony” v rámci programu Juhovýchodná Európa.

Projekt “Udržateľná mobilita na najnovšej trase EuroVelo, Ceste Železnej opony, je ukončený

Projekt trval takmer dva roky a jeho cieľom bol ďalší rozvoj trasy EuroVelo 13 Cesta Železnej opony (ďalej ICT) v jej úseku od Slovenska až po Čierne more. Aj keď hlavné aktivity projektu neboli zamerané na Slovensko, aktivity a výsledky na Slovensku sú dosť obsiahle. Prečítajte si zoznam dôležitejších výsledkov (tie, ktoré sa **týkajú aj Slovenska, sú zvýraznené**):

- **súbor dobrých príkladov udržateľného turizmu a udržateľnej dopravy pozdĺž ICT;**
- zmapovanie dosiaľ neznámych alebo nestanovených úsekov trasy;
- detailný akčný plán rozvoja trasy;
- **štúdiá lepšieho prepojenia hromadnej a cyklistickej dopravy;**
- vytvorenie cykloturistických produktov pozdĺž trasy;
- vytvorenie produktov udržateľnej dopravy pozdĺž trasy;
- **vyznačenie niekoľkých úsekov trasy;**
- vybudovanie potrebnej infraštruktúry na niekoľkých úsekoch trasy;
- **zvýšenie počtu zariadení pozdĺž trasy, certifikovaných v systéme Vitajte, cyklisti!**
- usporiadanie dvoch medzinárodných konferencií;
- **vytvorenie a spustenie internetových stránok;**
- **www.eurovelo13.com a www.eurovelo.sk;**
- **zostavenie a distribúcia letákov a brožúry o ICT a nálepky;**
- **zostavenie plánu propagácie a marketingu ICT;**
- **zorganizovanie niekoľkých študijných ciest na trase;**
- zorganizovanie niekoľkých medzinárodných propagačných akcií na trase;
- výroba a distribúcia propagačných filmov;
- zostavenie manuálu trás EuroVelo;
- **lobovanie a advokácia Cesty Železnej opony, cykloturistiky a cyklodopravy**
- ... a ďalšie.

Všetky potrebné informácie o projekte a jeho výsledkoch nájdete na stránke www.ict13.eu.

Záverečná konferencia projektu v Moháči (Maďarsko),

S cieľom zosumarizovať a prezentovať výsledky projektu zorganizoval projektový partner Juhotransdunajská regionálna rozvojová agentúra záverečnú projektovú konferenciu, ktorá sa konala 28. novembra 2014 v juhomadžarskom Moháči. Na konferencii sa zúčastnili zástupcovia viacerých samospráv, podnikateľov aj štátnych inštitúcií najmä, ale nielen z Maďarska.

Mesto Moháč sa podobne ako Bratislava nachádza na križovatke trás EuroVelo 6 Dunajská cyklocesta a EuroVelo 13 Cesta Železnej opony a hotel, v ktorom sa konferencia konala, sa nachádza v bezprostrednej blízkosti tejto križovatky na brehu Dunaja.

Na konferencii nás osobitne zaujala veľmi obsiahla a na vysokého štátneho úradníka nezvyčajne fundovaná prezentácia štátneho tajomníka maďarského ministerstva dopravy Zsolta Becseya, ktorý podrobne opísal plány maďarskej vlády pri rozvoji cyklotransportu a cykloturistiky v najbližších rokoch. Treba povedať, že Slovensko má čo závidieť, pretože Maďarsko zaradilo cyklodopravu rovnocenne k ostatným druhom dopravy a je to vidieť nielen na financiách, ale aj na celkovom prístupe k implementácii Národnej cyklostratégie.

Účastníkov konferencie prostredníctvom videa pozdravil aj “krstný otec” Cesty Železnej opony poslanec Európskeho parlamentu Michael Cramer. Michael sa na projektových aktivitách vždy pravidelne zúčastňoval, ale po jeho zvolení za predsedu veľmi dôležitého Výboru EP pre dopravu a turizmus mu už povinnosti neumožnili prísť na konferenciu osobne.

Adam Bodor z Európskej cyklistickej konferencie ECF ukázal, ako je Cesta Železnej opony začlenená do siete EuroVelo a ukázal nesmierny význam tejto siete pre ekonomický rozvoj regiónov, ktorými trasy vedú.

Lídri jednotlivých projektových aktivít prezentovali výsledky, ktoré projekt dosiahol.

Viac informácií, fotografie a prezentácie z konferencie môžete [získať tu](#) (v angličtine).

Akcie a podujatia pre propagáciu cykloturistiky

Niektorí projektoví partneri zorganizovali v záverečných fázach projektu akcie na propagáciu a popularizáciu cykloturistiky na EuroVelo 13 a na komunikáciu vlastného projektu.

Cyklojazda popri rieke Ardas: Udržateľná doprava na trase EuroVelo 13 cesta Železnej opony, 23. a 24. júl 2014, Grécko

Mesto Orestiada-Kastanies a región Ardas pripravili sadu podujatí na propagáciu cyklistiky na EuroVelo 13. Na podujatiach spolupracoval aj grécky projektový partner Antigone (ERDF PP6) a organizácia Environmental Movement Thessaloniky, národný koordinátor EuroVelo v grécku.

Podujatia sa konali pod názvom "Bicyklovanie popri rieke Ardas" na trase, ktorá bola nedávno zaradená do EuroVelo 13. V stredu 23. júla 2014 sa cyklisti z Grécka, Bulharska a Turecka zúčastnili na cyklojazde, ktorú pozdĺž EuroVelo 13 zorganizovali miestni partneri. Ďalší deň, štvrtok 24. júla, jazda popri rieke pokračovala. Účastníkom boli poskytnuté aj tréningy bezpečnej jazdy a údržba ich bicyklov. Účastníci však mali k dispozícii aj bicykle zdarma, ktoré poskytol sociálny podnik Greenways.

Cyklojazda na Ceste Železnej opony v úseku Dravasztara - Szentborbas, 5. september 2014, Maďarsko

Projektový partner 7 Juhodunajská rozvojová agentúra, pripravila propagačnú cyklojazdu na južnom dunajskom úseku Cesty Železnej opony medzi obcami Drávasztára a Szentborbás.

Účastníkov, ktorými boli zamestnanci agentúry, pracovníci okresného úradu, destinačnej organizácie a vodohospodárskeho podniku a samozrejme aj novinári., najprv autobus previezol z Kaposváru a Pécze do obce Drávasztára, odkiaľ 40 cyklistov vyrazilo na 17 km dlhú

trasu do Szentborbás. Prvá časť túry viedla po nedávno zrekonštruovanej asfaltovej ceste na hrádzi rieky Dráva, druhá potom po verejných cestách. Účastníci okrem iného aj vyplnili dotazníkový prieskum o histórii regiónu a o jeho prírodnom a kultúrnom dedičstve.

Pri príchode pelotónu do návštevníckeho centra Národného parku Dunaj-Dráva účastníkov privítal Zsolt Tiffán, ktorý je poslancom maďarského parlamentu, predsedom okresu Baranya a je vládnym splnomocnencom rozvojového programu rieky Dráva. Vo svojom príhovore zdôraznil význam cykloturistiky pri rozvoji regiónov, akým je napríklad Ormanság a to najmä z hľadiska zamestnanosti. Vyzdvihol tiež význam cezhraničnej spolupráce. Helena Hečimović z chorvátskeho mesta Koprivnica (ktorého komisia cestovného ruchu bola partnerom v projekte) vyzdvihla, že charakter krajiny okolo rieky Dráva je jedinečný a má bohaté prírodné a kultúrne dedičstvo, ktoré je potrebné propagovať a turisticky využívať nielen v cezhraničnom, ale aj celoeurópskom merítku. Zoltán Pámer, regionálny koordinátor Cesty Železnej opony, prezentoval výsledky projektových aktivít a tiež opísal niektoré z investícií, ktoré sa práve vtedy na trase realizovali.

Po ukončení oficiálnej časti akcie mohli účastníci otestovať niektoré reálne ponuky, ktoré sú k dispozícii cykloturistom v regióne, ako napríklad ochutnávku miestnych jedál, splav rieky Dráva či jóga v prírode.

6. stretnutie partnerov projektu Cesta Železnej opony, Harkany, Maďarsko, 23. a 24. september 2014

Šieste projektové stretnutie sa konalo v maďarskom meste Harkány. Projektoví partneri, medzi ktorými sú rôzne neziskové organizácie, rozvojové agentúry a regionálne inštitúcie, diskutovali o postupe projektu a určili kroky, smerujúce k završeniu projektu v decembri 2014.

Prvý deň stretnutia zahájila prezentácia aktivity (working package), riešiacej analýzu a plánovanie trasy v každej krajine, ďalej boli prezentované a objasnené ponuky udržateľnej dopravy a turizmu, ktoré sú predmetom samostatnej working package, a to z hľadiska nákladov, obsahu, cieľových skupín a udržateľnosti. Potom sa konala porada riadiacej skupiny projektu, na ktorej sa prebrali otázky projektového a finančného manažmentu

a pokroku projektu od ostatného 5. stretnutia v Slovinsku. Poobede sa konala študijná cesta, na ktorej účastníci bicyklovali pozdĺž nového úseku EuroVelo 13 (Cyklotrasa historickej Drávy) z Harkány do Dravaszabolcs a Szaporca.

Druhý deň stretnutia bol zameraný na reportovanie aktivít internet a externej komunikácie projektu, organizačného rozvoja trasy, vyhodnotenia projektu a follow-up aktivít. V dobe stretnutia už všetci účastníci projektu reportovali internú komunikáciu projektu ako ukončenú a tak ťažisko diskusie spočívalo najmä v ďalšej externej komunikácii pre širšie a lepšie informovanie verejnosti o projekte a o trase. Na záver sa diskutovalo o ďalšom získavaní podpory miestnych a regionálnych autorít – obce a mestá, kraje a pod. - pre ďalší rozvoj Cesty Železnej opony, aby sa zabezpečil udržateľný manažment a rozvoj trasy aj po ukončení projektu.

Ponuky udržateľnej dopravy a udržateľného turizmu pozdĺž Cesty Železnej opony na národnej a medzinárodnej úrovni.

EuroVelo 13 Cesta Železnej opony spája 20 krajín, 3 moria a je vedie pozdĺž bývalej nepriateľskej hranice v dĺžke vyše 10.000 km. Takýto projekt má jednoznačne medzinárodnú atraktivitu a to nielen pre cykloturistov, ale aj pre ľudí, ktorí nebicyklujú.

Projekt EV13 pritom nie je zameraný iba na prostý rozvoj bicyklovania či dopravy, ale jeho cieľom je aj finančný zisk. Štúdia o európskej sieti trás EuroVelo, vypracovaná pre Európsky parlament, ukázala, že ak by sa južná časť trasy EV13 v plnej miere dokončila, tak je schopná ročne generovať 1,5 milióna jednoduchých výletov a 170.000 viacdňových cyklotúr s prínosom 97.7 milióna eur. Ak si to porovnáme, že odhadované potrebné jednorazové náklady na dokončenie trasy sú približne 58.5 milióna eur v období 2014-2020, tak je jasné, že takáto investícia by bola veľmi výhodná.

Na to, aby sme využili tento potenciál a pritiahli návštevníkov zo zahraničia, je potrebné im ponúknuť vhodné produkty a služby. Domáci cykloturisti majú síce k dispozícii nejaké miestne ponuky a služby, ale tie sú málokedy poskytované v cudzom jazyku a pre zahraničných návštevníkov nie sú viditeľné. Cieľom working package “medzinárodné ponuky udržateľnej dopravy a udržateľného turizmu” sú preto ponuky, ktoré majú zahraničných návštevníkov prilákať na to najlepšie,

čo sa v oblasti cykloturistiky a hromadnej dopravy v regióne ponúka.

Je to jednoduché – cykloturista chce ešte pred odchodom z domu vedieť, aké služby môže v destinácii využívať a aby ho to naozaj zaujalo, informácie musia byť prehľadné, atraktívne a v jazyku, ktorému rozumie. Rôznorodosť trasy Cesty Železnej opony však v tomto prináša určité výzvy. Hustota osídlenia pozdĺž jednotlivých jej úsekov je veľmi premenlivá, ekonomická sila ako aj kvalita infraštruktúry sa veľmi líši. Takže aj kvantita a kvalita a spektrum služieb, ktoré sú cykloturistovi dostupné, sa líšia. Ako teda vytvoriť jednotné ponuky?

Jedným z cieľov programu EuroVelo je vytvorenie Medzinárodného akčného plánu (TAP), ktorého jednou z položiek sú aj cezhraničné ponuky, atraktívne pre zahraničných návštevníkov. Metodika tvorby TAP bola využitá aj v tomto projekte s cieľom vytvoriť taký rámec spoločných akcií, ktorý vytvorí atraktívnu ponuku so zapojením partnerov z viacerých krajín a ešte by aj slúžil ako vzor pre ďalšie podobné aktivity v budúcnosti.

Cieľom TAP je získanie prehľadu o celej trase EuroVelo 13, zistenie, čo je ešte treba urobiť a určiť, ako sa to dosiahne. TAP sa sústreďuje na 4 základné oblasti: infraštruktúra, služby, marketing a reklama, manažment a financovanie.

V TAP pre EuroVelo 13 sme navrhli vybudovanie 304 km nových separovaných trás, 692 km cyklopruhov na cestách a opravy povrchu na 207 km trasy. Na ďalších 231 km sme navrhli opatrenia na zvýšenie bezpečnosti cyklistov pri efektívne nízkych nákladoch – najmä zdieľané pruhy a ukľudnenie premávky. Pri cestách s nízkou premávkou, ktoré môžu byť využité pre cykloturistiky, je treba oprava povrchu na 107 km.

Južnú časť Cesty Železnej opony sme rozdelili na 70 úsekov rôznej dĺžky (od 12,5 km do 92 km) s úmyslom, aby bolo k dispozícii aspoň základné ubytovanie aspoň na koncoch úsekov. Bohužiaľ, 17 úsekov v rôznych vidieckych oblastiach nespĺňa ani toto základné kritérium (z nich 7 je v Srbsku a 4 sú v Bulharsku) a tak sme v TAP popri iných opatreniach navrhli aj vybudovanie jednoduchých ubytovacích zariadení. Okrem toho sme v záujme zvýšenia kvality služieb pre cykloturistov zvýšili počet poskytovateľov služieb, priateľských k cyklistom (Cyclists Welcome certifikácia) a v krajinách, kde taká schéma ešte nie je, tam sme ju

navrhli implementovať.

Na to, aby sme oslovili a motivovali naše cieľové skupiny, musíme Cestu Železnej opony integrovať do medzinárodných, národných, regionálnych a lokálnych propagačných a marketingových aktivít a ponúk a sú potrebné nové promo akcie, študijné cesty, weby, propagačné materiály a pod. Okrem toho navrhujeme zriadenie potrebných riadiacich a pracovných skupín, pretože práve organizačné zabezpečenie je kľúčové pre udržateľnosť diaľkových cyklistických trás.

Súbežne s prípravou TAP pracoval EuroVelo team v úzkej spolupráci s jednotlivými partnermi aj na vytvorení hodnotných balíčkov – ponúk služieb, zameraných na cez- a zahraničných návštevníkov. Vzniklo tak sedem rôznych ponúk od Bratislavy až po turecké Edirne.

Prvým krokom vytvárania medzinárodných ponúk bolo vytvorenie ponúk na lokálnej, regionálnej či národnej úrovni. Boli to ponuky buď turistické alebo dopravné a zamerali sa na tie aspekty v danom regióne, ktoré bolo možné najlepšie využiť, rozvinúť a spropagovať. Z týchto balíčkov sa potom vybrali tie, ktoré sa hodili pre ponuku na medzinárodnú úroveň.

Návrhy sa mapovali pozdĺž trasy EV13 a ukázalo sa, že hlavná koncentrácia ponúk bol na dvoch úsekoch. Ďalším krokom teda potom bolo zhodnotenie, v akej fáze realizácie sú tieto ponuky, kto ich ponúka alebo prevádzkuje a najmä či je možné tieto ponuky tých v oblastiach ich koncentrácie zostaviť do komplexnejšej ponuky turistických a/alebo dopravných služieb.

Identifikovali sme tri úrovne spolupráce poskytovateľov turistických služieb. Prvou, najzákladnejšou úrovňou, je vzájomná propagácia. Spolupracujúci partneri sa môžu navzájom propagovať či linkami na internetových stránkach, zmienkach v propagačných materiáloch a pod. Druhá úroveň spolupráce zahŕňa systém voucherov a vzájomných marží (zvyčajne vo výške 5-10%). No a napokon treťou úrovňou spolupráce je vytvorenie spoločnej ponuky, spoločného produktu, ktorý je ponúkaný klientom.

Keď sme vytvorili spomínaných sedem cezhraničných ponúk, tieto boli posúdené ešte miestnymi partnermi a ďalšou aktivitou napokon bude doladenie ponúk s miestnymi operátormi a ich predstavenie na trhu.

Výsledky projektu Cesta Železnej opony

Projekt Cesta Železnej opony v decembri 2014 končí. Tu je zoznam hlavných výsledkov, dosiahnutých od februára 2012:

- Analýzy a plány

Metodika analýz a plánov

Zbierka príkladov dobrej praxe na cyklotrase ICT

Prieskum cyklotrasy ICT

Detailný akčný plán

Štúdie uskutočniteľnosti zlepšenia verejnej dopravy a cyklodopravy

- Ponuky udržateľnej mobility

Metodika zostavenia ponúk

Ponuky udržateľnej mobility

Ponuky udržateľného turizmu

Implementácia pilotných aktivít sieťovania služieb a značenia

- Komunikačné aktivity cieleňé na odbornú verejnosť

Zostavenie komunikačného plánu

Priebežná a záverečná konferencia

Hlavná internetová stránka projektu v angličtine a podstránky v jazykoch projektových partnerov

Prezentácie projektu ICT na konferenciách a podujatiach

Distribúcia e-newsletterov

Publikovanie tlačových správ

Distribúcia letákov o projekte v národných jazykoch

Distribúcia brožúry o projekte v angličtine

Disseminačné podujatia a workshopy

- Propagácia a externá komunikácia ICT

Plán marketingu a komunikácie

Internetové stránky o udržateľnom cestovnom ruchu

Propagačné materiály

Cezhraničné podujatia a cyklojazdy

- Vyhodnotenie projektu a follow-up aktivity

Študijné cesty a zvyšovanie povedomia na národnej, regionálnej a miestnej úrovni

Manuál EuroVelo

Interná evaluácia

Obhajoba záujmov cyklodopravy a cykloturistiky na národnej a regionálnej úrovni